

Korta minnesanteckningar från mötet mellan HIBAB och GBF Hässleholm 2026-10-12 (kl 09:30 - 11:45)

Deltagare: Kent Johannesson (vd HIBAB), Daniel Hallström (förvaltare HIBAB), Anton Segersteén (Sydved), Leif Nordin (GBF) och Thomas Johnsson (GBF).

Syfte:

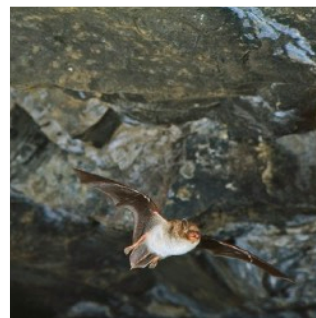
GBF och HIBAB har varje halvår ett möte sinsemellan för att utbyta erfarenheter kring främst förvaltningen av områdena Hovdala och Mölleröd - och då med fokus på naturmiljön. Detta för att undvika en polariserande debatt och öka förståelsen för varandras intressen. Mötet började med en kopp kaffe och GBF lämnade över de senaste numren av kontaktbladet Göinge-Biologen (nr 2026:2 och 3) samt en inventeringsrapport avseende vildbin och sanddöda på sju lokaler runt Hässleholm, bl a på Hovdala och Mölleröd. Eftersom Anton var ny på dessa möten, presenterade vi GBF och oss själva för varandra. HIBAB har nu tecknat ett fyraårigt avtal med Sydved, då det gäller skötseln av deras skogar - och Anton är ansvarig på Sydved för detta uppdrag.

1. Våra minnesanteckningar publiceras på GBF:s hemsida

Minnesanteckningar från våra samrådsmöten med myndigheter och företag publiceras numera på vår hemsida www.gbfnatur.se under "Samrådsmöten" på vår portalsida.

2. F d Hammarmölledammområdet

Vi har vid ett tidigare möte i maj avhandlat utvecklingen av området under och efter utrivningen av dämmet och vill denna gång endast fokusera på fyra sakfrågor:

Flodpärlmussorna: Vid utrivningen av dämmet i maj 2025 kom tyvärr sand och sediment att rinna ut i Hovdalaån. Under sommaren 2025 flyttades därför akut ca 450 musslor från ån nedströms dämmet till ån ovanför själva dämmet. Deras status har sedan dess kontrollerats av NaturCentrum vid ett stort antal tillfällen och man har konstaterat att de mår bra (trots låg vattenföring detta år). Man har därför från länsstyrelsen sida tagit tillbaka kravet på att de ska flyttas tillbaka till sina ursprungliga platser och att regelbunden uppföljning kan upphöra. Fortfarande finns - glädjande nog - ett antal musslor kvar nedströms det f d dämmet!

Bäcköringarna: Utsläppet av sand och sediment drabbade även öringarna avseende igenfyllda djuphålor (där fiskarna gärna står sommartid) och förstörda lekbottnar (s k ör;

grovt grus). I o m att vårfloden uteblev i våras och att vattenföringen varit extremt låg under både vår och sommar, har ännu inte vare sig djuphålor eller lekbottnar ”spolats rena”. GBF-medlemmar, som fiskat i ån under många år, har upplevt en klar minskning av öringar nedströms, men ej uppströms, den tidigare dammen! Nu hoppas vi på en rejäl vårflod kommande vinterhalvår!

Det finns tankar hos både NaturCentrum och Länsstyrelsen att skapa en våtare och mer ”oregelbunden” sträckning av Hovdalaån (bl a längs med Mjölmöllevångens kanter) nedströms f d dämnet, för att påskynda återställande av djuphålor och lekbottnar.

Fladdermössen: När dammen revs ut befarade vi att fladdermössen, främst arten vattenfladdermus, skulle drabbas hårt. GBF och Batlife Sweden ordnade därför i augusti en inventerings-exkursion i området från slottet upp till Mjölmöllevången. Utrustade med fladdermus-detektorer (och expert från Batlife Sweden) hittades följande arter: Vattenfladdermus (9 individer), dvärgpipistrell (många), nordfladdermus (några), trollpipistrell (minst en), större brunfladdermus (flera) och barbastrell (ca 5 individer). Detta blev inledningsvis ett lugnande besked men vi kommer naturligtvis framgent att följa upp utvecklingen med stöd av vår egen expert Stefan Viktorsson.

Vi noterar med tacksamhet att de gamla husen vid f d kraftverket ska stå kvar med stöd av EU:s Artskyddsdirektiv och att länsstyrelsen avser att anlägga två våtmarker på botten av f d Hammnarmölledamm! Två åtgärder som gynnar fladdermuspopulationerna!

Igenväxning av dammbotten: GBF gjorde redan sommaren 2025 en inventering av de växter som snabbt koloniserade sedimentet - och fann drygt 55 olika arter (!). Det som oroade mest var stora bestånd av korgvide. I mitten av juni i år släpptes det ut fem hondjur av asiatiska vattenbufflar med uppgiften att beta ner den drygt 6 ha stora vången. Nu i oktober kan vi konstatera att de lyckades över förväntan bra - om det är tillräckligt är dock för tidigt att uttala sig om. Det är dock under alla omständigheter ett steg i rätt riktning - och möjligen kan det även komma att behövas en maskinell röjning!

3. Bioblitz inom naturreservatens södra delar i juni 2026

Syftet med en bioblitz är att upptäcka, räkna, kartlägga och lära mer om de levande varelserna inom ett område. I detta fall området söder om Hovdala slott. Det ger oss också möjligheten att träffas inom vår förenings olika temagrupper och att genomföra fältarbete tillsammans och därmed utöka områdets lista över förekommande arter.

Vi var drygt 20 experter från GBF som efter en dags arbete kunde summera hela 473 olika växt- och djurarter inom det aktuella området. Resultatet redovisas i vår kommande årsskrift "Natur i Göinge 2026", och kommer att delges både vår kommunekolog, HIBAB och länsstyrelsen. Allt grundmaterial finns redovisat på SLU Artportalen.

Tabell 1. Sammanställning över artantal vid samtliga bioblitzer som hållits i GBF:s regi. Antal rödlistade arter visas inom parentes. Se vidare Johnsson 2023.

Artgrupp	Dalleröd 2016 13:e aug	Aggarp 2017 10:e juni	Änglarp 2018 9:e juni	Läreda 2019 24:e aug	Hovdala 2023 10:e juni	Hovdala 2026 6:e juni
Kärlväxter	251 (2)	260 (5)	247 (2)	220 (1)	227 (3)	207 (3)
Mossor	42	52	33	11	5	1
Alger	1	-	-	-	8	-
Lavar	13	15	84 (2)	70	54 (7)	7
Svampar	32 (1)	77	40 (2)	23	3	-
Ryggradslösa	142	206 (3)	180 (1)	144 (2)	120 (1)	221 (2)
Fåglar	47 (8)	63 (8)	53 (9)	46 (7)	47 (10)	34 (4)
Grod/kräldjur	4	4 (1)	-	3 (1)	-	2
Däggdjur	2	3	2	1	2	1
Fladdermöss	-	-	6	6 (1)	1	-
Totalt	534	680	645	524	467	473
Rödlistade	11	17	16	12	21	9

4. Ringmärkning på Hovdalafältet under 20 år

Sedan 20 år tillbaka håller Håkan Winqvist, GBF, på med att fånga och ringmärka fåglar på samma lokal ute på Hovdalafältet. Arbetet genomförs med strikt standardiserade metoder för att kunna jämföra populationsutvecklingen för olika fågelarter nationellt och internationellt från ett år till ett annat. Även här kommer en redovisning av detta arbete i kommande årsskrift "Natur i Göinge 2026".

5. Bevara vägrenarnas flora till fromma för insekter och fåglar

Vi har med HIBAB sedan tidigare kommit överens om att beskatta vägkantsfloran med en sida av vägen vartannat år. För att inte vägstandarden skulle bli lidande och klagomålen från allmänheten för stora gjorde man i år en rejäl "renovering" av vägarnas båda sidor på fältet. GBF oroadе sig för konsekvenserna och påtalade i maj att man avser att följa utvecklingen av vägkantsfloran. Nu på sensommaren noterar vi - med glädje - att floran återhämtat sig förvånansvärt bra - men att det inte går att göra så här årligen, då man på så vis "tröttar ut" växtkraften. Vi återgår till tidigare överenskommelse!

6. Naturforum på Hovdala

GBF och Hovdala slott har tyvärr inte kunnat komma överens om tillvägagångssättet då det gäller att med stöd av Leadermedel skapa ett Naturforum i "ladan" vid Boketorp - avtalet är därför uppsagt! Synnerligen tråkigt!

Leaderprojektet drivs dock vidare av Hovdala slott genom att isolera "ladan" och att skapa en utställning av något slag (oklart med vilket innehåll).

7. Möllerödsmaden och fågelplattformen "Slingra dig"

Maden hålls öppen genom bete av kreatur. Dock växer det, för kreaturen, giftig sprängört längst ut mot sjökanten, vilket gör bete omöjligt och får till följd att strandkanten växer igen alltmer med bl a salix och vattenväxter. Vi har tidigare, i samarbete med kommunekologen, försökt bekämpa sprängörten manuellt men insett att detta inte är tillräckligt. Nu för vi en diskussion om att ta till maskinell hjälp - återkommer när vi vet mer! HIBAB har inget emot dessa tankar.

Vägen ut till fågelplattformen kommer - enligt Daniel - att liksom tidigare år röjas av HIBAB (markvegetationen från vägen ända ut till åkanten). Salix-buskaget framför plattformen kommer att röjas av GBF-medlemmen Andy Gustavsson.

8. Möllerödsfältet och projekt "Småbiotoper för vildbin och sandödlor"

Möllerödsfältet har under perioden 2024-2026 ingått i Länsstyrelsens projekt "Småbiotop för vildbin och sandödlor" - och då tillsammans med sex andra lokaler i trakten.

GBF har under senare år gjort ett flertal inventeringar av floran och insektsfaunan på det 2,8 ha stora fältet, och funnit biotopen ytterst värdefull för båda grupperna (se två artiklar i kommande årsskriften "Natur i Göinge 2026"). Av den anledning har vi ett starkt önskemål att området avsätts som ett kommunalt naturreservat (med skötselplan).

Kommunen (kultur & fritid och kommunekologen) arrenderar området på årsbasis av markägaren HIBAB. Området ligger utanför "Fördjupad översiktsplan Hässleholm stad".

Området har f n ett akut behov av någon form av skötselplan, då det snabbt växer igen med björk. Något vi diskuterat med kommunekologen Lars-Erik Williams i augusti. Han har lovat att efterhöra med länsstyrelsen om medel för ev åtgärder. Här krävs någon form av årliga åtgärder, antingen bete (vilket sannolikt är bäst) eller maskinell röjning.

Under både 2025 och 2026 har GBF genomfört en inventering av både vildbin och sandödlor i de sju områden som ingår i ovanstående projekt. Sannolikt kommer det även att genomföras 2027.

9. Jordbruksmarken på Hovdalafältet

Den tidigare arrendatorn av jordbruksmarken på fälten har sagt upp arrendet och en ny arrendator har trätt till, Erik Adseke. Det är samma person som f n har ett stort antal får inom Hovdalaområdet. Han har för avsikt att utöka sin fårpopulation och behöver därför nyttja den nyarrenderade jordbruksmarken till att främst odla vall.

GBF värnar de odlade markernas fågelarter, då de är en grupp av fåglar som minskat mest av både Sveriges och Europas fågelarter (nästan 60% på europeisk nivå). För GBF:s del är det främst storspov (ett par häckar på Hovdala av totalt endast fem par i kommunen), tofsvipa och sånglärka. Vi avser att ha ett samtal med Erik Adseke om hur man bäst skyddar dessa arter i jordbrukslandskapet.

10. Aktuell skogsbruksplan 2026-2027

GBF har deltagit i det skogliga samrådet i september mellan HIBAB och olika aktuella intresseorganisationer. GBF har inget att erinra mot planen, förutom då det gäller de två bokskogsområdena väster om naturreservatet och där våra synpunkter från föregående år ligger kvar. Skogsstyrelsen har lagt en restriktion på att 70 träd/ha ska sparas. Vi fick även av Anton en bra och upplysande information om hur man generellt brukar en bokskog.

11. Lämplig brant för häckande backsvalor

Daniel har i samråd med Susanna Isberg, länsstyrelsen, förberett en lämplig lokal för eventuellt häckande backsvalor vid den norra delen av de sk Kullabackarna. Liknade åtgärder vidtogs i P2:s grustag tidigare år men där rasade branten tyvärr ner!

GBF är mycket positiva till den nya åtgärden men meddelar samtidigt att backsvalepopulationen inom kommunen minskat från ca 1 600 par 2003 till ringa ca 600 par numera - ännu ett exempel på att den biologiska mångfalden tyvärr urholkas i snabb takt!

12. Nästa möte

Tisdagen den **20 april 2027** kl 09:30-11:30. Plats: HIBAB:s lokaler.

Vi tackade varandra för ett - som vanligt - givande möte!

Thomas Johnsson
Minnesatecknare
070-331 61 26

